

LIJST VAN VRAGEN

De vaste commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking heeft een aantal vragen voorgelegd aan de ministers voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en van Buitenlandse Zaken over hun brief van 17 mei 2018 inzake het **Rapport over het Nederlandse wapenexportbeleid in 2017** (Kamerstuk 22 054, nr. 297).

De voorzitter van de commissie,
De Roon

De griffier van de commissie,
Van Toor

- Nr. Vraag**
- 1 Wat is de reden dat Nederland in 2017 vier maal (3 maart, NL0074CDIU0048803; 12 juni, NL0074CDIU0054676; 18 oktober, NL0074CDIU0065046; en 2 november, NL0074CDIU0066756) tijdelijk delen van Hawk-vliegtuigen uit de Verenigde Arabische Emiraten importeerde en weer retour zond? Werd hieraan een «economische handeling» verricht? Zo ja welke?
  - 2 Bij de grootste wapenexportvergunningen in 2017 (tot 20 miljoen euro) zitten vier vergunningen voor multilaterale verbanden, zoals NAVO+ of Europese Unie; kunt u aangeven welke de landen van eindbestemming zijn? (zie 1-9-2017 – ML10; 18-4-2017 – ML10d; 17-2-2017 – ML10a; 11-1-2017 – ML10a)
  - 3 Kunt u vermelding van vergunningen in de maandoverzichten onder de omschrijving van goederen niet langer weergeven als «globale vergunning» (zoals NL0074CDIU0060216, NL0074CDIU0060499 en NL0074CDIU0062452) maar in plaats daarvan een concrete omschrijving van de goederen te geven? Indien nee, waarom niet?
  - 4 Regelmatig staan in de omschrijving van geleverde wapens zeer verschillende en zeer grote wapentypen vermeld; kunt u – aangezien het hier gaat om belangrijke wapensystemen – aangeven en om welke typen vliegtuigen of raketten het gaat, zoals bij Tigre, NH90, A400M, F-16, F-35, Tornado's, Sea Sparrow etc. in individuele gevallen soms wel gebeurt?
  - 5 Kunt u een overzicht geven van de export van met Nederlandse delen geassembleerde wapens naar Turkije en landen buiten de EU en overige NAVO+?
  - 6 Welke type mijnen is ter vernietiging aangeboden aan Zweden (NL0074CDIU0051447)?
  - 7 Voor welk type wapensysteem zijn de aluminium delen (NL0074CDIU0044860) en of wie zijn de afnemende NAVO en EU landen?
  - 8 Wat zijn de overwegingen geweest om een vergunning af te geven voor de export van tankwielen voor Turkse all terrain vehicles (ATV) ter waarde van € 1.444.000 (NL0074CDIU0057613)?
  - 9 Is uit te sluiten dat Nederlandse exportvergunningen naar Duitsland voor Fennek-pantservoertuigonderdelen betekenen dat deze export eindigt in Qatar? Zo nee, waarom hebt u dan een vergunning verleend?
  - 10 Voor welk type munitie zijn de nabijheidsbuizen (NL0074CDIU0039669 en NL0074CDIU0060748) die aan Turkije werden geleverd? Is uit te sluiten dat Turkije deze projectielen inzet in het binnenland, Syrië of Irak? Indien nee, waarom is dan een vergunning verleend?
  - 11 Wat is de toepassing van de optische sensoren waarvoor Nederland onderdelen aan Israël leverde (NL0074CDIU0055138)?
  - 12 Voor welk type onbemand vliegtuig (UAV) voor India verleende Nederland een vergunning voor de export van onderdelen (NL0074CDIU0055375)?
  - 13 Om wat voor type communicatiesystemen ging het in geval van Egypte (NL0074CDIU0051110)? Ging het hier om losse systemen of systemen die geïntegreerd zijn in een wapensysteem, zo ja van welke soort?
  - 14 Is het mogelijk om de goederenomschrijving «elektronische apparatuur voor militair gebruik» voor Algerije (NL0074CDIU0049411) nader te preciseren? Zo nee, waarom niet?
  - 15 Zijn alle 20 dual-use leveringen aan Egypte voor informatiebeveiliging in 2017 bedoeld voor de veiligheid bij telefoniebedrijven en valt uit te sluiten dat de technologie gebruikt voor controle en repressie van burgers?

- Nr. Vraag**
- 16 Wil Nederland er in Europees verband op aandringen dat alle lidstaten een rapportage systeem voor tweedehands militaire goederen instellen? Zo nee, waarom niet?
- 17 Nederland levert overtollig defensiemateriaal onder andere aan private bedrijven in NAVO+ en EU-landen waarbij nog niet vaststaat wie de eindgebruiker wordt; in dat geval wordt via een Internationaal Importcertificaat vastgelegd dat eventuele (weder-)export onder de controle van het betreffende EU/NAVO+-land zal staan, maar kan zo voorkomen worden dat leveringen aan bedrijven in bijvoorbeeld de VS uiteindelijk belanden in Saoedi-Arabië? Kunt u dat toelichten?
- 18 Klopt het dat de Tweede Kamer niet wordt geïnformeerd over alle tweedehandsexport, zoals wel is bepleit in de motie-Van der Doel c.s. (22 054, nr. 24)? Zo ja, waarom is dat het geval?
- 19 Kunt u een toelichting geven op het verstrekken van een vergunning voor de uitvoer van apparatuur voor interceptie of storing van mobiele communicatiesystemen voor opsporing naar Bangladesh (NL0074CDIU0057460), mede in het licht van gewelddadig optreden en mensenrechtenschendingen door politie en veiligheidstroepen in dit land?
- 20 Kunt u een toelichting geven op het verstrekken van een vergunning voor de uitvoer van apparatuur voor interceptie of storing van mobiele communicatiesystemen voor opsporing naar Kenia (NL0074CDIU0051678), mede in het licht van gewelddadig optreden en mensenrechtenschendingen door politie en veiligheidstroepen in dit land?
- 21 Hoe verklaart u dat de totale waarde van de afgegeven vergunningen in 2017 zo veel lager was dan in het voorgaande jaar?
- 22 Vindt u het positief dat de totale waarde van de afgegeven vergunningen in 2017 zo veel lager was dan in het voorgaande jaar?
- 23 Welke gevolgen had de relatief lage waarde van de totale waarde van afgegeven vergunningen voor de Defensie-industrie?
- 24 Dragen militaire goederen bij aan meer veiligheid? Kunt u uw antwoord toelichten?
- 25 Hoe beoordeelt u het level playing field in de EU op het gebied van export van militaire goederen?
- 26 Streeft de regering naar een grotere of kleinere wapenexport voor de komende jaren?
- 27 Op welke wijze maakt Nederland gebruik van de gegevens uit het Working Party on Conventional Arms System (COARM) online systeem waarin denials van vergunningen en informatie over afgegeven vergunningen naar specifieke gevoelige bestemmingen worden gedeeld?

- Nr. Vraag**
- 28 Gegeven dat de defensie- en veiligheid gerelateerde export in 2014 (€ 3,1 miljard in 2014) significant veel groter is dan de vergunningsplichtige export, heeft u een voldoende beeld van de niet-vergunningplichtige export?
 Zo ja, hoe schat u veiligheidsrisico's voor dergelijke exporten in?
 Zo nee, deelt u de opvatting dat het waardevol is wel zo'n beeld te hebben, ook met het oog op het feit dat soms het eindgebruik/de eindgebruiker wel degelijk een rol speelt bij de beoordeling van mogelijke veiligheidsrisico's?
 Hoe staat u tegenover een meldplicht (denk bijvoorbeeld aan de vroegere «Beschikking aanmelding buitenlandse militaire orders 1958»), om beter zicht te hebben op niet-vergunningplichtige export met een militaire dan wel veiligheidsgelateerde bestemming, ondermeer ook om in voorkomende gevallen (bijvoorbeeld export naar embargolanden) via de catch all beschikking alsnog vergunningsplicht te kunnen opleggen? Kunt u dat toelichten?
- 29 Bent u bereid, in overleg met het Ministerie van EZK, nieuwe kwantitatieve gegevens over het defensie- en veiligheid gerelateerde bedrijfsleven te laten verzamelen, teneinde een actueel beeld te hebben en verschaffen?
- 30 Wanneer is sprake van een aan de NAVO- en EU-lidstaten «gelijkgesteld» land? Wie stelt dit vast?
- 31 Kunt u nader toelichten hoe Nederland het Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor de controle op de uitvoer van militaire goederen en technologie precies uitvoert?
- 32 Klopt het dat ingevolge het Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor de controle op de uitvoer van militaire goederen en technologie, bij de beslissing over het verlenen van Nederlandse wapenexportvergunningen moet worden getoetst aan (het bijdragen aan) mensenrechtenschendingen door het land van eindbestemming, los van de vraag of het te exporteren wapenmaterieel hierbij gebruikt zal worden?
- 33 Op welke manier houden EU-lidstaten, dan wel COARM, contact met niet-lidstaten die zich aan het gemeenschappelijk standpunt van de EU hebben gecommitteerd? Ligt het in de lijn der verwachtingen dat na Noorwegen ook andere landen op de COARM online database aangesloten worden? Vindt ook op een andere manier overleg plaats met deze landen? Zo ja, wat is daarvan het resultaat?
- 34 Hoe beoordeelt u het feit dat over 2017 10,23% van de Nederlandse wapenexport een eindbestemming in het Midden-Oosten had? Deelt u de mening dat voor conflictgebieden in principe terughoudendheid betracht moet worden met het toeleveren van wapenmaterieel? Zo nee, waarom niet?
- 35 Waarom heeft voor de exportvergunning voor Pakistan geen versnelde rapportage plaatsgehad? Mocht u menen dat het hier niet om een «systeemleverantie» gaat, deelt u de opvatting dat in de geest van de motie El Fassed c.s. (22 054 nr.181) ook dergelijke grote vergunningen voor niet-bondgenoten versneld gerapporteerd zouden moeten/kunnen worden?
- 36 Deelt u de opvatting dat uitvoer van militaire goederen naar België en Luxemburg door Nederland ook gemeld moet worden, hoewel deze niet meegerekend wordt omdat voor die landen in het kader van de BeNeLux geen vergunningplicht geldt? Indien neen, waarom niet? Zo ja, wanneer zult u dat doen?

- Nr. Vraag**
- 37 Heeft u sinds de levering van F16-gevechtsvliegtuigen naar Jordanië (NL0074CDIU0050004) contact gehad met de Jordaanse autoriteiten over de garanties dat deze vliegtuigen niet ingezet worden boven Jemen? Zo ja, wat hield dit contact in? Zo nee, heeft u op andere wijze geprobeerd de naleving van deze garanties te controleren?
- 38 Hoe functioneert de nieuwe functionaliteit in COARM voor uitwisseling van gegevens over leveranties met een gevoelige eindbestemming tot nu toe?
- 39 Welke concrete stappen gaat Nederland ondernemen om een meer tijdige publicatie van de toekomstige EU-jaarrapporten te realiseren?
- 40 In hoeverre komt de eerste versie van de functionaliteit om gegevens inzake denials van vergunningen, als ook informatie over afgegeven vergunningen naar specifieke gevoelige bestemmingen, in het COARM online systeem overeen met dat gene wat Nederland heeft gepleit tussen 2015 en 2017?
- 41 Kunt u achterhalen hoeveel de totale waarde van de door Zweden afgegeven vergunningen in het jaar 2017 bedroeg?
- 42 Kunt u achterhalen hoeveel de totale waarde van de door Spanje afgegeven vergunningen in het jaar 2017 bedroeg?
- 43 Kunt u achterhalen hoeveel de totale waarde van de door Frankrijk afgegeven vergunningen in het jaar 2017 bedroeg?
- 44 Kunt u achterhalen hoeveel de totale waarde van de door Canada afgegeven vergunningen in het jaar 2017 bedroeg?
- 45 Welke nieuwe ontwikkelingen zijn er in de onderhandelingen over het op Europees niveau uitbreiden van exportcontrole op cybersurveillancegoederen sinds uw antwoorden op Kamervragen hierover d.d. 26 april 2018?
- 46 Kunt u aangeven welke besproken onderwerpen in het Wassenaar Arrangement nog niet tot consensus leidden in de Expert Group, en waarom dat het geval was?
- 47 In welke mate is tot nu toe gebruik gemaakt van de dankzij Nederland tot stand gekomen ruimte in het WA-informatiesysteem voor vrijwillige uitwisseling van informatie over vervalste eindgebruikersverklaringen of frauduleus gebruik daarvan?
- 48 Welk concreet commitment wil Nederland van India en Pakistan zien op het gebied van non-proliferatie van kernwapens, alvorens Nederland kan instemmen met een lidmaatschap van de Nuclear Suppliers Group (NSG) voor deze landen?
- 49 Worden overtollige of verouderde kleine en lichte wapens die zijn gebruikt door Nederlandse gewapende diensten standaard vernietigd? Zo nee, wat gebeurt er dan met deze wapens en hoe past dit binnen het VN-actieprogramma voor kleine wapens?
- 50 Wat is uw appreciatie van de recente ontwikkelingen t.a.v. het VN-wapenregister en vooral ook m.b.t. tot aantal rapporterende landen en de kwaliteit van de rapportages, als ook hoe de relevantie van het register overeind kan blijven, in het licht ook van aan het Arms Trade Treaty (ATT) rapporterende verdragspartijen?
- 51 Kunt u aangeven voor welk krijgsmachtdeel en/of wapensysteem de vergunning voor Bangladesh voor radar- en C3-apparatuur dient?
- 52 Kunt u uiteenzetten waarom niet voor een versnelde rapportage is gekozen in geval van de vergunning ter waarde van 27,5 mln euro voor Maleisië (NL0074CDIU0063958)?
- 53 Voor welke militaire goederen zijn vergunningen verleend in 2017 aan de Verenigde Arabische Emiraten (VAE)?

- Nr. Vraag**
- 54 Kunt u aangeven waarom doorvoervergunningen ter waarde van € 4,5 miljoen voor groot kaliber wapens voor de VAE zijn toegekend in het licht van de oorlog in Jemen en het Nederlandse beleid daaromtrent?
- 55 Waarom staat de doorvoer van handvuurwapens, magazijnen en munitie, kal. 5,56mm uit het Verenigd Koninkrijk naar Afghanistan waarvoor op 26 juni 2017 een vergunning is gegeven (NL0074CDIU0056854) niet in de lijst met doorvoer? Kunt u dat toelichten?
- 56 Waarom gaf Nederland toestemming voor de doorvoer van groot kaliber wapens naar de Verenigde Arabische Emiraten? Waar is deze vergunning terug te vinden in de maandrapporten?
- 57 Kunt u een toelichting geven op het toestaan van de doorvoer van munitie (NL0074CDIU0049784) en kogelpatronen (2017-93) naar Togo, mede in het licht van de gespannen situatie en gewelddadig optreden van veiligheidstroepen tegen oppositie in dit land?
- 58 Kunt u een toelichting geven op het toestaan van de doorvoer van kogelpatronen naar El Salvador (2017-25), mede in het licht van gewelddadig optreden door veiligheidstroepen in dit land?
- 59 Herinnert u zich uw toezegging van 9 november 2016 in gesprek te willen gaan met bondgenoten, in het bijzonder Tsjechië, over de doorvoer van munitie naar mogelijk controversiële bestemmingen? Heeft u in dit kader één of meerdere gesprekken gevoerd? Zo ja, met wie en wat was de inhoud van deze gesprekken? Zo nee, waarom is dit niet gebeurd en bent u bereid dit alsnog te doen?
- 60 Herinnert u zich uw toezegging van 9 november 2016 naar de procedure met betrekking tot doorvoer te willen kijken, in verband met de doorvoer van munitie naar mogelijk controversiële bestemmingen? Zo ja, wat is de conclusie die u hieruit getrokken heeft? Zo nee, bent u bereid dit alsnog te doen?
- 61 Hoe goed geven uw cijfers over het aantal afgewezen vergunningen het werkelijke aantal afwijzingen weer? Hoe vaak komt het voor dat een aanvraag vroegtijdig wordt ingetrokken, of een fabrikant aangeeft de aanvraag niet eens te zullen indienen?
- 62 Welke op pagina 33 genoemde afgewezen vergunningen hebben uiteindelijk geleid tot een leverantie van een soortgelijk product aan dezelfde eindgebruiker? Kunt u daarbij aangeven wie de uiteindelijke leverancier was?
- 63 Kunt u een overzicht geven van de afgewezen dual-use vergunningaanvragen, zoals in bijlage 5 voor afgewezen vergunningen voor militaire goederen? Indien neen, waarom niet? Kunt u een overzicht met toelichting geven van de 19 afgegeven en 3 afgewezen «catch all» vergunningen in tabel 12, met daarbij in elk geval om wat voor soort goederen, welk land van (eind)bestemming en welke gebruiker het gaat, de reden van het opleggen van de catch all en in het geval van een afwijzing de reden daarvan? Indien neen, waarom niet?